

Συνεχής ενίσχυση της ελληνικής αποτρεπτικής ισχύος μέσω της σύναψης αμυντικών συμφωνιών

Επιμέλεια: Αθηνά Φατσέα

Η προσφάτως υπογραφείσα συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας «για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια» ενισχύει τις σχέσεις και επιβεβαιώνει τα κοινά συμφέροντα των δύο χωρών. Στον απόηχο της σύναψης της AUKUS μεταξύ της Αυστραλίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και των Ηνωμένων Πολιτειών, η εν λόγω συμφωνία λειτουργεί εν μέρει ως αντιστάθμισμα στην πολιτική και οικονομική ήττα που υπέστη η Γαλλία. Ακόμα, έρχεται να προστεθεί στις αμυντικές συμφωνίες που έχει συνάψει η Ελλάδα με χώρες της ευρύτερης περιοχής, με τις οποίες ακολουθεί κοινή προσέγγιση και ενισχύει την αποτρεπτική της ικανότητα έναντι της πολιτικής έντασης που ακολουθεί η Τουρκία. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 2 της συμφωνίας Ελλάδας-Γαλλίας προβλέπεται ρήτρα αμοιβαίας στρατιωτικής συνδρομής, σε περίπτωση που τα μέρη «διαπιστώσουν από κοινού ότι μία ένοπλη επίθεση λαμβάνει χώρα εναντίον της επικράτειας ενός από τα δύο, σύμφωνα με το Άρθρο 51 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών». Το καινοφανές της εν λόγω ρήτρας είναι ότι έχει εφαρμογή και έναντι κρατών μελών του NATO, άρα και της Τουρκίας. Όσον αφορά την Ελλάδα, ενισχύεται η στρατιωτική της ικανότητα, ιδιαίτερα του πολεμικού ναυτικού, όπου η ισορροπία θα ανατρεπόταν σε μεγάλο βαθμό λόγω της παλαιότητας των ελληνικών φρεγατών. Η αγορά των τεχνολογικά υπερσύγχρονων φρεγατών τύπου FDI HN (γνωστών και ως Belh@rra), με δικαίωμα προαίρεσης για

την απόκτηση άλλης μίας, φαίνεται να αποκαθιστά έστω και εν μέρει αυτή την ισορροπία. Οι πρώτες φρεγάτες αναμένεται να παραδοθούν το 2025 και το 2026. Ακόμα, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2021, προβλέπεται να έχουν ολοκληρωθεί οι διαπραγματεύσεις για την απόκτηση τριών γαλλικών κορβετών Gowind-2500, ομοίως με δικαίωμα προαίρεσης για άλλη μία, καθώς και με τη συμπερίληψη όρου στη συμφωνία για δικαίωμα επιπλέον κατασκευής κορβετών σε ελληνικά ναυπηγεία. Η απόκτηση των πολεμικών πλοίων, σε συνδυασμό με την απόκτηση των μαχητικών Rafale, δίνει νέα δυναμική στην ελληνογαλλική στρατηγική σχέση και αναβαθμίζει σημαντικά τις επιχειρησιακές δυνατότητες των ελληνικών ένοπλων δυνάμεων.

Ενδεικτικές της μεγάλης σημασίας της συμφωνίας είναι οι έντονες αντιδράσεις της τουρκικής πλευράς, η οποία κάνει λόγο για μαξιμαλιστικές θέσεις της Ελλάδας. Επί τούτου, το γερμανικό υπουργείο Εξωτερικών απάντησε έμμεσα, δηλώνοντας ότι «πρόκειται για μια διμερή συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας η οποία περιέχει σαφείς αναφορές στην ιδιότητά τους ως κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του NATO και δεν στρέφεται εναντίον άλλων εταίρων». Επιπλέον, το υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ με αφορμή τη συμφωνία Ελλάδας – Γαλλία χαιρέτισε τις συνεχείς επενδύσεις που πραγματοποιεί η Ελλάδα για την αναβάθμιση των αμυντικών της δυνατοτήτων και το γεγονός ότι εκπληρώνει τις νατοϊκές της δεσμεύσεις για τις προβλεπόμενες αμυντικές

δαπάνες. Αναγνωρίζεται, επίσης, όχι μόνο η στρατηγική σημασία της Γαλλίας, αλλά και η σημασία μιας ισχυρότερης και ικανότερης ευρωπαϊκής άμυνας, η οποία θα συμβάλλει θετικά στη διατλαντική και παγκόσμια ασφάλεια και θα είναι συμπληρωματική του NATO. Πράγματι, στο κείμενο της συμφωνίας αναφέρεται ότι το NATO «παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής άμυνας». Παράλληλα, όμως, το εν λόγω σύμφωνο μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μια αυτόνομη ευρωπαϊκή αμυντική ένωση, αν και πολλοί παρατηρητές διατυπώνουν επιφυλάξεις για το κατά πόσον αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη σύναψη διμερών συμφωνιών.

Η Γαλλία, ούσα η μοναδική πυρηνική δύναμη στην ΕΕ, ανεξαρτητοποιείται περαιτέρω αμυντικά. Παράλληλα, σημασία πρέπει να δοθεί και στη χρονική συγκυρία σύναψης της συμφωνίας. Μετά τις γερμανικές εκλογές, αναμένεται να ακολουθήσει μια περίοδος αστάθειας στη Γερμανία, ενώ η Γαλλία αναλαμβάνει το νέο έτος την προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Κατά τη διάρκεια της γαλλικής προεδρίας, αναμένεται επίσης να συγκληθεί σύνοδος κορυφής για την ευρωπαϊκή άμυνα, όπως προανήγγειλε η πρόεδρος της Επιτροπής. Ακόμα, το Παρίσι θα μπορεί να ασκήσει μεγαλύτερη πίεση για μείζονα ζητήματα, όπως είναι η χρηματοδότηση της Τουρκίας για τους πρόσφυγες και η ανανέωση της τελωνειακής ένωσης ΕΕ-Τουρκίας. Από την άλλη μεριά, η Ελλάδα αναπτύσσει αμυντικές συμμαχίες με χώρες της

ευρύτερης περιοχής, όπως πρόσφατα με το Ισραήλ, αλλά και με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ). Μάλιστα, η συμφωνία με τα ΗΑΕ συμπεριλαμβάνει, επίσης, ρήτρα αμοιβαίας αμυντικής συνδρομής, η οποία τέθηκε για πρώτη φορά σε διμερή συμφωνία που σύναψε η Ελλάδα, μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Όπως έχει επισημανθεί, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος του NATO συνδέεται στρατιωτικά με ένα κράτος του GCC (Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου), το οποίο από το 2004 συνεργάζεται με τη Βορειοατλαντική Συμμαχία, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Συνεργασίας της Κωνσταντινούπολης (ICI).

Συνοψίζοντας, η Ελλάδα ακολουθεί μια πολιτική σύσφιξης των σχέσεων της με χώρες που έχουν συγκλίνοντα συμφέροντα με αυτήν. Η Αθήνα, βέβαια, έχει δηλώσει επανειλημμένα ότι αυτές οι συμφωνίες δεν στρέφονται κατά της Τουρκίας. Δεν φαίνεται η Άγκυρα να συμμερίζεται αυτή την άποψη. Σε κάθε περίπτωση, οι συμμαχίες δεν αποτελούν πανάκεια και δεν επιλύουν τα διλήμματα ασφάλειας που αντιμετωπίζει η χώρα. Ωστόσο, μέσω της ενίσχυσης της στρατιωτικής της ισχύος, η Ελλάδα αυξάνει την αποτρεπτική της ικανότητα και ενισχύει τη θέση της στη γεωπολιτική σκακιέρα της Ανατολικής Μεσογείου, δυνάμενη να αντιδράσει αποτελεσματικά, σε περίπτωση που θιγούν όχι μόνον η κυριαρχία αλλά και τα κυριαρχικά της δικαιώματα.